

Český svaz
ochránců přírody
Výroční zpráva
2021

OBSAH

Kdo jsme

Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je spolek, jehož členy spojuje aktivní zájem o přírodu a životní prostředí. Naším posláním je ochrana a obnova přírody a krajiny, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Vznikli jsme v září roku 1979, takže v roce, o kterém pojednává tato výroční zpráva, jsme oslavili už 42. narozeniny.

Naše činnost je rozmanitá, jedno má však společné – odehrává se především v terénu. Pečujeme o přírodně zajímavá území a představujeme je veřejnosti, provádíme přírodovědné průzkumy a mapování, prostřednictvím stovek místních projektů se snažíme o zachování druhového bohatství živočichů a rostlin nejen na území České republiky. Nedílnou součástí našeho života je výchovná práce s dětmi a mládeží. Vzděláváme ale i dospělou veřejnost. V záchranných stanicích pečujeme o zraněné a jinak handicapované živočichy a snažíme se je vrátit do přírody. Účinně chráníme přírodu tím, že se aktivně účastníme rozhodování ve správních řízeních. Podílíme se i na ochraně kulturních památek a vyvíjíme celou řadu dalších aktivit. Nemalé finanční prostředky, které na uvedené činnosti seženeme, poskytujeme i jiným neziskovým organizacím.

Od většiny obdobně zaměřených organizací se odlišujeme tím, že těžištěm naší činnosti je práce dobrovolníků sdružených ve třech stovkách základních organizací, které mají vlastní právní osobnost.

Jsme členy IUCN (Světového svazu ochrany přírody) a Českého národního komitétu UNEP (Programu OSN pro životní prostředí).

Tato výroční zpráva popisuje pouze aktivity, které ČSOP v roce 2021 koordinoval celorepublikově. Nezahrnuje informace o pestré činnosti našich základních organizací a dalších organizačních složek ani aktivity regionálního či místního významu.

ROK S COVIDEM

Rok 2021 byl významně poznamenán vládními opatřeními proti šíření epidemie koronaviru SARS-CoV-2. To mělo dopad i na mnohé naše aktivity. Bylo velmi obtížné pružně reagovat na různě se měnící vládní opatření, např. dočasný zákaz či omezení hromadných akcí i vzdělávacích aktivit, zákaz volného pohybu osob, povinnosti prokazování očkování a podobně. Některé i tradiční aktivity se tak v tomto roce přes veškerou naši snahu

nekonaly či se mohly konat pouze v omezeném rozsahu, v náhradním termínu, nebo dokonce pouze v on-line prostředí (zmněno i u jednotlivých aktivit).

ROK VÁŽEK

Rok 2021 jsme vyhlásili Rokem vážek. Kolem tohoto tématu se podařilo soustředit množství aktivit, které měly veřejnost upozornit na význam, zajímavosti a ochranu těchto hmyzích letců a biotopů, které obývají.

Vznikla putovní výstava, která veřejnost informovala o životním cyklu, ochraně a prostředí, ve kterém vážky žijí, a také o jejich základním systematickém členění. V jarních a letních měsících se povedlo uspořádat celkem 19 vycházek, přednášek a dalších akcí zaměřených na téma vážky. Veškeré aktivity byly zveřejňovány na webu kampaně www.vazky.net.

Členové, základní organizace a jejich činnost

Máme mezi sebou profesionální odborníky, zkušené dobrovolníky,
ale hlavně nadšence, kteří prostě „jen“ chtějí udělat něco dobrého pro přírodu.

Český svaz ochránců přírody měl v roce 2021 celkem **6 634 registrovaných členů**. Většinou šlo o členy našich základních organizací (5 979 členů). Členů registrovaných přímo u ústředí ČSOP bylo celkem **655. 1 267 členů** působilo v našich kolektivech **Mladých ochránců přírody (MOP)**.

Dalších 7 spřátelených organizací se u nás registrovalo v rámci kolektivního členství.

V roce 2021 bylo registrováno celkem **310 základních organizací**. Naše ZO ČSOP jsou pobočnými spolky (mají vlastní IČO, statutární zástupce, i hospodaření). Jsou rozmístěné po celém území ČR, v Čechách jich je **186**, na Moravě a Slezsku **124**. Nejvíce (**50**) jich je ve Středočeském kraji, nejméně (**7**) v kraji Karlovarském.

Pestrou činnost našich organizací ilustruje následující **tabulka**. Uvádí **nejčastější aktivity a počty základních organizací ČSOP**, které se jimi v roce 2021 zabývaly.

Péče o krajinu a památky

Údržba maloplošných chráněných území	137
Údržba ekologicky významných nechráněných území	124
Zřizování a údržba územních systémů ekologické stability	30
Údržba zeleně	133
Péče o kulturní památky	32
Okrašlovací činnost	59

Druhovú ochrana

Programy ochrany biodiverzity	81
Provádění přírodovědných výzkumů	86
Péče o handicapované živočichy	31
Záchranné chovy	9
Záchranné transfery	1

Ochrana životního prostředí

Ochrana vod	73
Ochrana ovzduší	30
Problematika těžby nerostů a hornin	14
Problematika odpadů	19
Lesní hospodaření	50
Problematika dopravy	34
Zemědělství	51
Energetické úspory	10
Účast ve správních řízeních	76

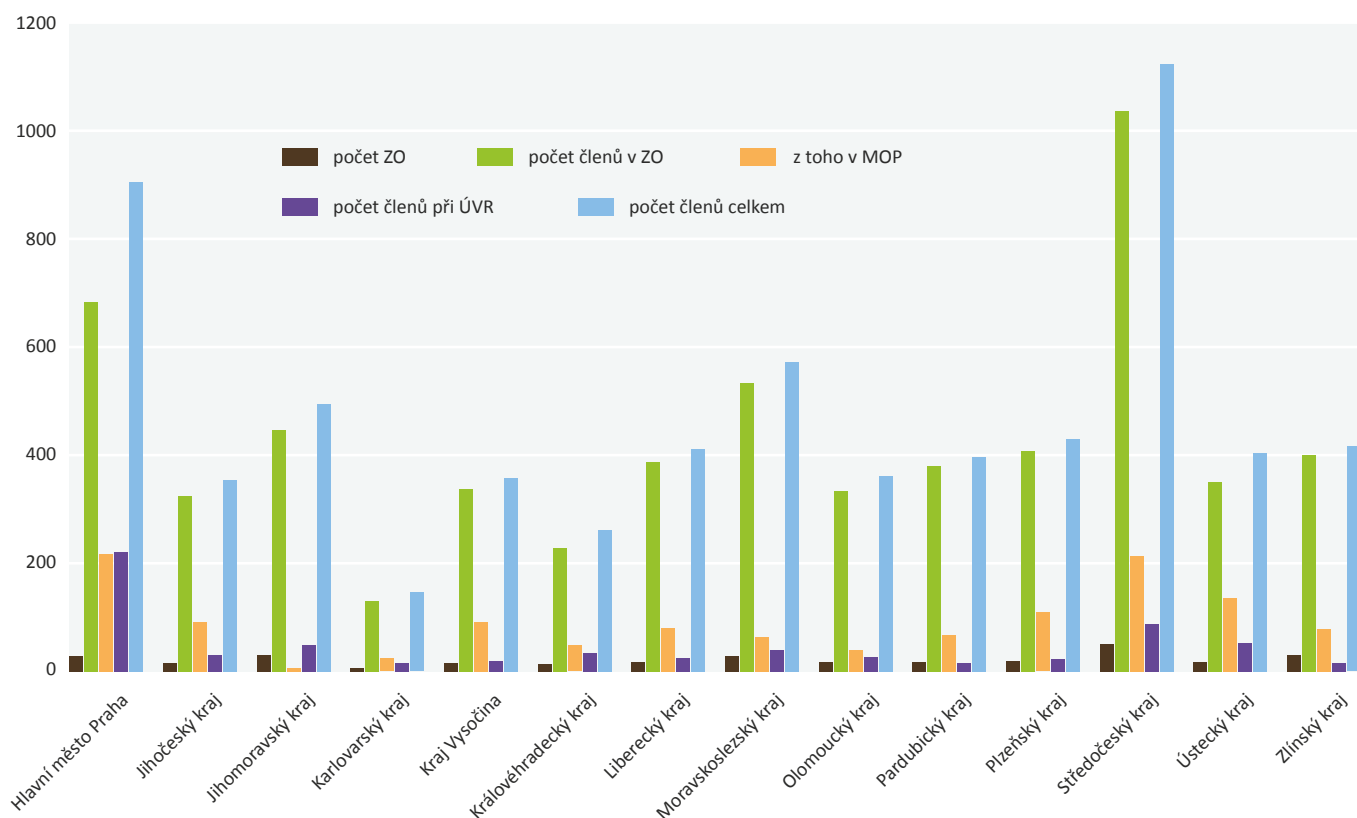
Environmentální výchova

Systematická práce s kolektivem dětí a mládeže	63
Pořádání táborových pobytů v přírodě	59
Působení na neorganizované děti a mládež	67
Systematická práce s dětmi členů ZO	82
Pořádání kurzů, školení, seminářů v oblasti EVVO	42
Pořádání veřejně přístupných akcí a kampaní	164
Den Země	76
Uklidme svět!	100
Provoz ekocentra, poradenského centra, infocentra	56
Provoz naučné stezky	54
Vydávání periodik	17
Vydávání ostatních/neperiodických tiskovin	33
Ochrana společenských zvířat	
Provoz útulku pro společenská zvířata	2
Ochrana zvířat proti týrání	6

(Zpracováno dle údajů poskytnutých základními organizacemi během každoročních registrací.)

V následujícím grafu uvádíme počty základních organizací (ZO) a členů v jednotlivých krajích České republiky v roce 2021.

	počet ZO	počet členů v ZO	z toho v MOP	počet členů při ÚVR	počet členů celkem
Hlavní město Praha	28	684	217	221	905
Jihočeský kraj	16	324	92	30	354
Jihomoravský kraj	31	446	7	49	495
Karlovarský kraj	7	131	24	15	146
Kraj Vysočina	15	338	91	19	357
Královéhradecký kraj	14	228	48	34	262
Liberecký kraj	17	387	81	25	412
Moravskoslezský kraj	29	533	63	40	573
Olomoucký kraj	18	334	40	27	361
Pardubický kraj	18	380	67	16	396
Plzeňský kraj	19	407	109	23	430
Středočeský kraj	50	1 036	214	87	1 123
Ústecký kraj	17	351	136	53	404
Zlínský kraj	31	400	78	16	416
Cizina	0	0	0	0	0
Celkem	310	5 979	1 267	655	6 634

Spolková činnost

ČSOP je v první řadě společenství lidí, kteří se dokáží společně bavit a trávit volný čas. Většina aktivit se tak samozřejmě odehrává v základních organizacích ČSOP. Ústředí ČSOP v tomto směru celostátně zajišťuje následující aktivity:

SETKÁNÍ ČLENŮ A PŘÁTEL ČSOP

V roce 2021 se uskutečnilo již **dvacáté** Setkání členů a přátel ČSOP, ve dnech **3.–5. září 2021 ve Sloupu v Moravském krasu**. Opět se podařilo naplnit celou kapacitu setkání, účastníků bylo přes 200. Organizátoři ze ZO ČSOP Hořepník ve spolupráci s pracovníky Správy CHKO Moravský kras připravili bohatý program, vycházky a exkurze do jeskyní a okolí i přednášky o zajímavostech tohoto zajímavého území. Jedním z vrcholů byl i koncert v jeskyni. Svůj program měly také děti.

ZELENÁ KARTA ČSOP

Zelená karta podporuje aktivní přátele přírodních a kulturních památek, mezi které naši členové samozřejmě patří. Po předložení členského průkazu ČSOP (Zelené karty) nám partneři poskytují **slevy na vstupy, služby či zboží**. Mezi ně patří především botanické a zoologické zahrady, hvězdárny, galerie, muzea, jeskyně, rozhledny, hrady, zámky, technické památky, vydavatelství přírodovědné a turistické literatury, ubytovny aj. Partnerské organizace se naopak snažíme zviditelnovat ve svých médiích – časopisech a na internetu.

Program Zelená karta ČSOP má vlastní webové stránky www.zelenakarta.csop.cz, které členům poskytují aktualizované informace o všech objektech v programu, a další informace.

KRÁSA NAŠEHO DOMOVA

Vydávání časopisu Krása našeho domova bylo Českým svazem ochránců přírody obnoveno v roce 2001, po padesátileté přestávce. Časopis vychází **2x ročně** jako členský, tedy všichni členové ČSOP nad 15 let ho dostávají zdarma v rámci svých členských výhod. Časopis dostávají též partneři ČSOP.

I v roce 2021 vyšla dvě čísla – jarní a podzimní. Na stránkách se objevily články například o zimních houbách, o novinkách ze záchranných stanic, o sýlích hlídkách, o právnických novinkách v oblasti ochrany přírody, o setkání členů v Moravském krasu a mimo jiné i o Roku vážek.

Přehled vydaných čísel a starší čísla časopisu v pdf ke stažení jsou na knd.csop.cz.

Vedení ČSOP

V roce 2021 pracovalo vedení ČSOP v tomto složení:

Předseda ČSOP

Libor Ambrozek (Český svaz ochránců přírody Kyjov)

Výkonný místopředseda ČSOP

Karel Kříž (ZO ČSOP Vlašim)

Předsednictvo ÚVR ČSOP

Sedmičlenné předsednictvo je vždy tvořené předsedou ČSOP, výkonným místopředsedou ČSOP a dále pak členy zvolenými z řad členů ÚVR ČSOP: **Yvonna Gaillyová**, **Jakub Hromas**, **Jiří Kučera**, **Petr Orel**, **Petr Pelikán**.

Ústřední výkonná rada ČSOP

Josef Cach (ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasička“)

Karel Ferschmann (ZO ČSOP Radnice)

Yvonna Gaillyová (ZO ČSOP Veronica)

Daniel Horáček (36/02 ZO ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory)

Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava)

Jiří Janál (ZO ČSOP VIA Hulín)

Petr Janeček (ZO ČSOP 11/11 Zvoneček)

Luděk Kostelník (ZO ČSOP – Odry 70/13)

Jiří Kučera (ZO ČSOP 11/02 Hostivice)

Milan Maršálek (01/14 ZO ČSOP „NATURA QUO VADIS?“)

Milan Oppa (ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasička“)

Petr Orel (ZO ČSOP Nový Jičín 70/02)

Petr Pelikán (ZO ČSOP Spálené Poříčí)

Ivana Pirná (ZO ČSOP Vodolensis)

Jaroslav Podhorný (ZO ČSOP Hořepník)

Jiří Rous (ZO ČSOP Teplice – FERGUNNA)

Václav Somol (13/18 ZO ČSOP Silvatica)

Petra Steidlová (Český svaz ochránců přírody Morava)

Jan Svoboda (ZO ČSOP 30/02 Chodov)

Daniel Šatra (ZO ČSOP Kulíšek)

Libor Tandler (ZO ČSOP Oriolus)

Lukáš Tůma (12/12 Základní organizace Českého svazu ochránců přírody „Střední Brdy“)

Vlastislav Vlačiha (ZO ČSOP 38/02 Launensia)

Jozef Zetěk (ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice)

Petra Zíková (ZO ČSOP Křižánky – Jičín)

Předsedkyně Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP

Marie Cachová (ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasička“)

Členové Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP

Radovan Cáder (ZO ČSOP Vlašim)

Jitka Řihová (ZO ČSOP Bílé Karpaty)

Předsedové odborných komisí a rad ÚVR ČSOP

Komise ochrany přírody: **Jakub Hromas**

Komise ekologické výchovy: **Jozef Zetěk**

Rada Národního pozemkového spolku: **Vlastislav Vlačih**a

Rada Národní sítě záchranných stanic: **Petr Orel** (do června),
David Číp (od června)

Kancelář ČSOP

Ústřední výkonná rada si pro profesionální zajištění základních činností ČSOP zřizuje svou Kancelář. Ta v roce 2021 pracovala v následujícím složení:

Petr Stýblo – ředitel Kanceláře, finanční manažer, fundraiser, koordinátor PR a programů Živá zahrada a Národní síť záchranných stanic

Stanislava Bartošová – zástupkyně ředitele Kanceláře pro členskou základnu, aktivity mimo odborné programy, administrativní a personální zajištění Kanceláře, servis pro ÚVR, projekt Erasmus+ RESI-FARMS

Jan Moravec – zástupce ředitele Kanceláře pro odborné programy, koordinátor projektu LIFEorchids, programu pozemkových spolků a kampaně Místo pro přírodu, šéfredaktor časopisu Krása našeho domova

Veronika Andrlová – koordinátorka kampaně Uklidme svět

Adéla Bajgerová (od listopadu) – administrátorka odborných programů

Kateřina Burešová – koordinátorka programu Blíž přírodě, spolupráce v projektu LIFEorchids, e-shop

Jarmila Burešová (od prosince) – recepce

Martina Kišelová – správkyně vykoupených pozemků a lokalit kampaně Místo pro přírodu, projekt LIFE ENPLC

Martin Lípa – koordinátor projektu Oživení starých odrůd ovocných dřevin

Petra Milerová – koordinátorka projektů podpořených z Norských fondů

Zdeňka Nezmeškalová (do srpna) – koordinátorka programu Národní síť záchranných stanic, administrace pozemkových spolků

Kateřina Paličková – práce se členskou základnou ČSOP, registrace článků ČSOP, program Zelená karta, kampaně Víkend pro přírodu a Setkání s přírodou

Tereza Štochlová (od října) – koordinátorka projektů

Kateřina Štrossová – administrátorka programu Oživení starých odrůd ovocných dřevin

Martin Třešňák – koordinátor Národního programu Ochrana biodiverzity a Naše mokřady, Ekocentra ČSOP

Tereza Vadasová – koordinátorka veřejných sbírek Místo pro přírodu a Zvíře v nouzi a práce s dárci

Čestná rada ČSOP

Čestná rada ČSOP pomáhá rozvíjet, propagovat a prosazovat činnost a zájmy ČSOP. V roce 2021 pracovala v tomto složení:

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc.
(předseda)

Mgr. Miroslav Bobek

Mgr. Jan Čížinský

Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Barbora Hrzánová

RNDr. Blažena Hušková

Prof. Ing. Jan Jeník, CSc.

Prof. RNDr. Pavel Kindlmann

Ing. Čestmír Klos

Ing. Vojtěch Kodet

Mgr. Vladimír Kořen

RNDr. Jiří Kulich

RNDr. Jan Květ

Doc. RNDr. Ladislav Miko

JUDr. Svatomír Mlčoch

Doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

RNDr. František Pelc

Ing. Pavel Pešout

Daniel Pitek

Ing. Stanislav Rampas

RNDr. Jitka Seitlová

PhDr. Vladimír Špidla

Ing. Jaroslav Ungerman, CSc.

Ing. František Urban

JUDr. Václav Žmolík

Ochrana biodiverzity

Zachování a obnova druhové rozmanitosti, péče o cenné biotopy či podpora ohrožených druhů rostlin a živočichů patří mezi základní poslání našeho Svazu. Z velké části tyto aktivity zastřešujeme Národním programem Ochrana biodiverzity.

Jádrem tohoto programu je tradiční otevřené výběrové řízení na podporu drobných lokálních a regionálních projektů v ochraně biodiverzity. 90 organizačních článků ČSOP a dalších nevládních organizací přihlásilo v roce 2021 do tohoto řízení celkem 247 projektů. Projekty posoudila a zhodnotila Komise ochrany přírody ČSOP společně s odbornými garanty jmenovanými pro jednotlivé podprogramy.

Vybraných **169 projektů** (od 77 organizací) jsme následně podpořili částkou **4 050 727,- Kč**. Podpořené projekty se týkaly následujících 7 oborů činností:

- Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených
- Monitoring / podrobné mapování určité lokality
- Praktická opatření k zachování/obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin
- Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů
- Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí
- Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory
- Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany

Podpořené projekty byly například zaměřeny na mapování výskytu vzácnějších druhů ptáků, netopýrů nebo rostlin. Kromě mapování, které přináší cenné informace pro ochranu přírody, byly realizovány rozmanité podpůrné činnosti určené pro vybrané druhy rostlin a živočichů. Byly tak například čištěny, opravovány a nově instalovány hnízdní podložky a budky pro dravé či zpěvné ptáky, sovy nebo čápy. V období tahu obojživelníků se podařilo zabezpečit řadu úseků silnic a přenést přes ně tisíce jedinců, byla zajištěna péče o biotopy plazů atd. Důležitou součástí programu je také osvětová a propagační činnost. V rámci ní proběhly exkurze pro veřejnost na přírodně cenné lokality. Bylo také vydáno několik drobnějších osvětových tiskovin.

Hodnocení projektů a odborné zázemí programu Ochrana biodiverzity zajišťovali **garanti jednotlivých oborů**:

obor	odborný garant
motýli	Libor Dvořák
vážky	Martin Waldhauser
čmeláci, včely	Miroslav Pavelka
lesní hmyz	Ivan Horčíčko
hmyz	Filip Trnka
rací a vodní ekosystémy	Miloš Holzer
ryby a kruhoústí	Lubomír Hanel
obojživelníci a mokřadní ekosystémy	Jaromír Maštera
plazi	Blanka Mikátová
ptáci zemědělské krajiny	Daniel Křenek
dravci a sovy	Libor Opluštíl
čápi a ostatní brodiví	Stanislav Chvapil
budky pro zpěvné ptáky	Martin Třešňák
ptáci, doupné stromy	Jaroslav Koleček
netopýři	Daniel Horáček
velké šelmy	Barbora Krchňáková Telnarová
lesní byliny	Václav Somol
ohrožené a chráněné nelesní byliny	Petr Karlík
invazní druhy rostlin	Květa Morávková
ohrožené druhy dřevin	Karel Kříž
krajové odrůdy ovocných dřevin	Martin Lípa
biodiverzita okolí lidských sídel	Petr Stýblo
management lokalit soustavy Natura 2000	Martin Dušek
propagace ochrany biodiverzity	Petr Stýblo

Dále, mimo hlavní výběrové řízení, byla podpořena řada lokálních projektů zaměřených na jednorázová managementová opatření v terénu, především pak na **obnovu mokřadů** (viz program **Naše mokřady**).

Program má web biodiverzita.csop.cz.

Realizaci programu **Ochrana biodiverzity** podpořily **Ministerstvo životního prostředí** částkou 3 000 000 Kč (rozhodnutí č. 2/21), **Lesy České republiky, s. p.**, generální partner programu, částkou 558 586 Kč a další významní partneři: **Nadační fond Veolia, společnosti NET4GAS, RB (Hygiene Home) Czech Republic, Mattoni 1873, a. s., Billa a Nadace Ivana Dejmal.**

OŽIVENÍ STARÝCH ODRŮD OVOČNÝCH DŘEVIN

Záchrana starých a krajových odrůd ovocných dřevin je jednou z tradičních aktivit ČSOP. Po mnoho let byla podprogramem v Ochráně biodiverzity. Postupně aktivity spojené se záchranou starých odrůd významně posílily až na samostatný program. ČSOP definoval základní postupy, vytvořil metodiky, databázi starých odrůd a genofondových ploch, které průběžně doplňuje a aktualizuje, soustavně se věnuje také propagaci tématu.

Aktivity programu Oživení starých odrůd ovocných dřevin jsou prezentovány na webových stránkách www.stareodrudy.cz. Na těchto stránkách je databáze s popisy krajových a starých ovocných odrůd, síť genofondových ploch v České republice, záchranné sortimenty pro návrat ovocných odrůd do krajiny, pomologická literatura ke stažení, kontakty na odborníky v péči o ovocné stromy a dodavatele tradičních odrůd.

V roce 2021 byl program úspěšně prezentován i na několika **výstavách** (většinou s doprovodným programem, např. pravidelnými určovacími semináři): ČSOP v Praze uspořádal pět výstav ovoce – třešní, slivoní, meruněk, hrušek a jablek. Program byl prezentován také na celostátní výstavě Flóra Olomouc jako Zemská výstava starých odrůd ovoce a na Pomologických dnech v areálu Botanické zahrady na Chotobuzi v Průhonicích, kde je i veřejně přístupná genofondová plocha starých odrůd ovoce.

V rámci programu Oživení starých odrůd se také přímo podílíme na **péči o některé genofondové sady**, často ve spolupráci s dobrovolníky a se zájemci o staré odrůdy ovoce z řad odborné i laické veřejnosti. Pořádáme praktické semináře, na kterých se účastníci mohou naučit zásadám při řezu vysokokmenných ovocných stromů, při výsadbě a nezbytné povýsadbové péči. Tyto akce pravidelně pořádáme například v sadech na Břevnově, v Hostavicích či na Chotobuzi v Průhonicích.

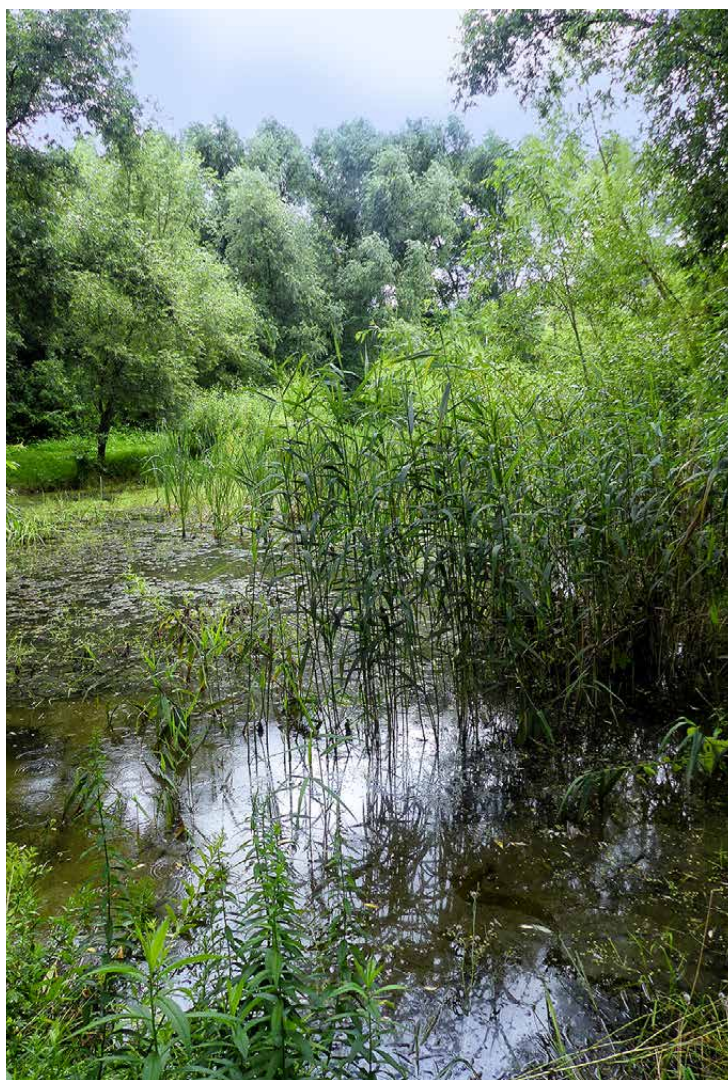

Program Oživení starých odrůd v roce 2021 podpořilo Ministerstvo zemědělství v rámci projektu Sady a aleje v české zemědělské krajině částkou 132 990 Kč. Z národních dotací MZe získal program prostřednictvím SZIF podporu v celkové výši 740 892 Kč. Na aktivity programu Oživení starých odrůd také významně přispívá hlavní město Praha – v roce 2021 byly dokončeny dva projekty podpořené částkou 440 000 Kč a zahájeny byly 2 nové projekty: Péče o původní a nový sad starých odrůd v Praze a Popularizace a přínosy starých odrůd ovoce v Praze.

NAŠE MOKŘADY

Aktuální problematiku zadržování vody v krajině, vzniku a ochrany mokřadních biotopů a jejich obyvatel řeší nově vznikající program Naše mokřady.

S podporou **Nadačního fondu Veolia**, značky **Finish** a společnosti **Billa** jsme v tomto roce prováděli drobné i větší zásahy na deseti mokřadních lokalitách a realizovali záchranné transfery obojživelníků na dalších jedenácti. V závěru roku byly s uvedenými sponzory uzavřeny dohody o realizaci dalších a větších projektů v hodnotě téměř **3 000 000 Kč**.

Pozemkové spolky

Myšlenka pozemkových spolků stojí na předpokladu, že nejlépe může cenné lokality či objekty ochránit rozumný vlastník. Nevládní organizace proto s vlastníky uzavírají dlouhodobé smlouvy o spolupráci, cenné lokality si pronajímají, anebo se přímo jejich vlastníky stávají. Tento způsob ochrany přírodního a kulturního dědictví je ve světě velmi rozšířen. U nás má také starou tradici. ČSOP plní úlohu Národního pozemkového spolku – tedy koordinátora a zastřešovatele celého hnutí pozemkových spolků.

Tradice pozemkových spolků u nás byla v minulosti násilně přerušena. Novodobá historie se tak datuje od poloviny 90. let 20. stol. Český svaz ochránců přírody v rámci jednoho ze svých národních programů pozemkové spolky podporuje od roku 1998. Propagujeme pozemkospolkové myšlenky a zároveň dohlížíme na zachování důvěryhodnosti pozemkospolkového hnutí v očích veřejnosti.

V čele programu stojí Rada národního pozemkového spolku. V minulém roce pracovala v tomto složení:

Pavel Bureš (Národní památkový ústav)

Karel Kříž (ÚVR ČSOP)

Miroslav Janík (Pozemkový spolek KOSENKA pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka)

Martin Kludys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka)

Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria)

Jaromír Maštera (Pozemkový spolek Mokřady)

Jiří Rous (ÚVR ČSOP)

Barbora Čepelová (AOPK ČR)

Jitka Říhová (Pozemkový spolek Čertoryje)

Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí)

Jana Svobodová (Lesy České republiky, s. p.)

Vlastislav Vlačiča – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Launensia)

Program je otevřený, jsou do něj tedy zapojené také neziskové subjekty mimo ČSOP.

Aktuální informace o hnutí pozemkových spolků, potřebné kontakty i veškeré dokumenty včetně podrobných zpráv o pozemkospolkovém dění najdou zájemci na webových stránkách pozemkovespolky.csop.cz. Zde uvádíme pouze nejzákladnější informace.

AKREDITACE

Jednou ze stěžejních činností programu je akreditace pozemkových spolků. V našem právním řádu není pojem pozemkového spolku ošetřen. Akreditace se proto snaží zabránit jeho zneužití. Akreditace je pro pozemkový spolek osvědčením, že splňuje všechna určená kritéria (existence dlouhodobých práv k pozemku, hospodaření na pozemku v zájmu ochrany přírodního a kulturního dědictví, dodržování etického kodexu pozemkových spolků) a pro jeho partnery zárukou důvěryhodnosti.

V roce 2021 bylo akreditováno **67 pozemkových spolků**.

Seznam akreditovaných pozemkových spolků k 31. 12. 2021

název	zřizující organizace
Pozemkový spolek Anthericum	Občanské sdružení Anthericum, z.s.
Pozemkový spolek Arion	ČSOP Arion
Pozemkový spolek asociace Brontosaura	Asociace Brontosaurus
Pozemkový spolek Berkut	ČSOP Berkut
Pozemkový spolek Botič – Rokytka	ČSOP Botič – Rokytka
Pozemkový spolek Brontosaurus Mařatice	Základní článek Hnutí Brontosaurus Mařatice
Pozemkový spolek Buchlovice	ČSOP Buchlovice
Pozemkový spolek Cieszynianka	ČSOP Cieszynianka
Pozemkový spolek Čertoryje	ČSOP Bílé Karpaty
Pozemkový spolek Čmelák	Čmelák – Společnost přátel přírody
Pozemkový spolek Denemark	Denemark
Pozemkový spolek Domov	ČSOP Jeseník nad Odrou
Pozemkový spolek Fergunna	ČSOP Teplice – FERGUNNA
Pozemkový spolek Gallinago	Pobočka ČSO na Vysočině
Pozemkový spolek Hády	ČSOP Pozemkový spolek Hády
Pozemkový spolek Hamerský potok	Hamerský potok
Pozemkový spolek Hasina	ČSOP Hasina Louny
Pozemkový spolek Huculové	Huculové, z.s.
Pozemkový spolek Huslík	ČSOP Polabí
Pozemkový spolek Chaloupky	ČSOP Kněžice
Pozemkový spolek Jílové	Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy
Pozemkový spolek Kladensko	ČSOP Kladensko
Pozemkový spolek Koniklec Mohelno	Pozemkový spolek Koniklec
Pozemkový spolek Koniklec Praha	ČSOP Koniklec
Pozemkový spolek Koryta	ČSOP Nový Jičín
Pozemkový spolek KOSENKA pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka	ČSOP KOSENKA
Pozemkový spolek Krušnohoří	ČSOP Klíny
Pozemkový spolek Květokras	Boskovštejn – místo pro život
Pozemkový spolek Kynšpersko	ČSOP Kynšpersko
Pozemkový spolek Launensia	ČSOP Launensia
Pozemkový spolek Lednice	ČSOP Lednice
Pozemkový spolek Lunaria	Lunaria
Pozemkový spolek Meluzína	Ekologické centrum Meluzína – RCAB
Pozemkový spolek Mokřady	Mokřady z.s.
Pozemkový spolek Mokřady a louky Liberecka	ČSOP Armillaria
Pozemkový spolek Morava	ČSOP Morava
Pozemkový spolek Mravenec	ČSOP SEV Mravenec
Pozemkový spolek Natura	ČSOP Ekochoch
Pozemkový spolek Niva	Pozemkový spolek Niva
Pozemkový spolek Oslava	ČSOP Náměšťské rybníky
Pozemkový spolek Pálečský statek	Pálečský statek
Pozemkový spolek Podbeskydí	ČSOP Kunčice pod Ondřejníkem
Pozemkový spolek Pobečví	ČSOP Lipník nad Bečvou
Pozemkový spolek Pražská pastvina	ČSOP Ekologická servisní organizace
Pozemkový spolek Predmost	Predmostenzis
Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka	ČSOP Vlašim
Pozemkový spolek Prostějovsko	ČSOP - Regionální sdružení IRIS Prostějov
Pozemkový spolek Radnice	ČSOP Radnice
Pozemkový spolek Sagittaria	Sagittaria
Pozemkový spolek Salamandr	ČSOP Salamandr
Pozemkový spolek Sázava	ČSOP Sázava
Pozemkový spolek Sedmihorské mokřady	ČSOP Bukovina
Pozemkový spolek Severák	Jizersko-Ještědský horský spolek
Pozemkový spolek Slavkovského lesa	ČSOP Kladská
Pozemkový spolek Sorbus	Sorbus
Pozemkový spolek Sv. Blažej	Cesta z města
Pozemkový spolek Šance pro draha	VAVÁKY
Pozemkový spolek Šumava	ČSOP Šumava
Velkojaroměřský pozemkový spolek	ČSOP Jaroměř
Pozemkový spolek Vespolek	Vespolek, pozemkový spolek
Pozemkový spolek Vladař	ČSOP Alter Meles
Pozemkový spolek Východní Polabí	ČSOP Smiřice
Pozemkový spolek Zamenis	Spolek Zamenis
Pozemkový spolek Zázmoníky	Sdružení pro venkov
Pozemkový spolek Zvoneček	ČSOP Zvoneček
Pozemkový spolek Žabí ráj	Muzeum přírody Český ráj
Pozemkový spolek Žďánický les	ČSOP Žďánický les

Výroční shromáždění pozemkových spolků se uskutečnilo z důvodu vládních protipandemických opatření v náhradním podzimním termínu, možná i proto s výrazně slabší účastí (13 lidí), než bylo v předešlých letech obvyklé. V jeho rámci se kromě voleb do Rady národního pozemkového spolku a dalších úředních náležitostí uskutečnily dvě odborné přednášky, dvě terénní exkurze a řada zajímavých diskusí.

PODPORA POZEMKOVÝM SPOLKŮM

Akreditovaným pozemkovým spolkům jsme rozesílali e-mailem **informace** o grantových řízeních a dalších možnostech získání finančních prostředků, o možnostech čerpání akreditačních výhod, upozornění na různé zdroje informací, možnosti spolupráce, legislativní novinky a další zajímavé informace. Během roku 2021 bylo rozesláno 23 takovýchto e-mailů.

Probíhalo rovněž bezplatné právní **poradenství** pozemkovým spolkům.

Stejně jako základním organizacím ČSOP, tak i pozemkovým spolkům zajišťujeme zdarma **pojištění** odpovědnosti za škody vůči třetím osobám a zájemcům zprostředkováváme i výhodné pojištění majetku.

Pozemkovým spolkům mimo ČSOP je zasílán časopis *Krása našeho domova* (členové ČSOP ho dostávají v rámci členských výhod). Pozemkovým spolkům jsou k dispozici v minulosti vydané informační brožury (obecné představení pozemkových spolků, ochrana mokřadů, ochrana stepí, brožura o vykoupených lokalitách), stejně jako putovní výstava o pozemkových spolcích (tři roll-upy). Zájem však v uplynulém roce nebyl projeven.

Během roku vykonali pracovníci kanceláře ÚVR ČSOP **28 návštěv** u pozemkových spolků či na pozemkospolkových lokalitách za účelem řešení konkrétních problémů, domlouvání výkupů, kontroly vykoupených lokalit či zapojení se do některých aktivit pozemkových spolků.

Finanční podpora vzniku a rozvoje pozemkových spolků

V rámci otevřeného výběrového řízení na podporu projektů vzniku a rozvoje pozemkových spolků, podpořeného Ministerstvem životního prostředí (částkou 2 000 000 Kč, rozhodnutí č. 2/21), jsme podpořili realizaci **37 projektů částkou 1 455 000 Kč**.

MÍSTO PRO PŘÍRODU

Cílem kampaně **Místo pro přírodu** je získání finančních prostředků pro výkupy přírodně cenných pozemků, kterým hrozí nebezpečí (vykácení, odvodnění mokřadu, rozorání ...), a dále pozemků vhodných k „návratu přírody“ (revitalizace vodních toků, výsadby biokoridorů). Vedlejším, ovšem neméně důležitým efektem kampaně je také popularizace myšlenky pozemkových spolků a možnosti ochrany přírodního a kulturního dědictví prostřednictvím vlastnických vztahů, mezi širokou veřejností.

K získávání finančních prostředků k výkupům pozemků slouží veřejná sbírka **Místo pro přírodu** – č. ú.: **9999922/0800**. V roce 2021 se nám podařilo ve sbírce vybrat **2 466 626 Kč**. Dárcům byly během roku zaslány tři zásilky s aktuálními informacemi o kampani a uskutečnila se dvě setkání s dárci.

Současně s centrální sbírkou probíhaly také lokální kampaně: „Zachraň les“, organizovaná ZO ČSOP KOSENKA, jejímž cílem je vytvoření „soukromé lesní rezervace“ Ščúrница v Bílých Karpatech, a „Obnova luk v Pomoraví“, organizovaná ZO ČSOP Bílé Karpaty.

Vykoupili jsme během roku **38 pozemků** (vlastnických podílů) o celkové výměře **13,9367 ha** na **10 lokalitách**:

- Bělá** – spoluvlastnický podíl na 1 pozemku (0,2750 ha)
- Bílé potoky** – 3 pozemky (0,8711 ha)
- Bradáčovské mokřady** – 2 pozemky (1,1815 ha)
- Dobré hory** – 2 pozemky (0,1554 ha)
- Horky** – 3 pozemky (0,3997 ha)
- Kamenný Dvůr** – 1 pozemek (1,3148 ha)
- Travíska** – 1 pozemek (0,2029 ha)
- V Lyngu** – poloviční podíl na 10 pozemcích (6,1884 ha)
- Zápověď** – spoluvlastnický podíl na 1 pozemku (0,0967 ha)
- Zbytka** – 14 pozemků (3,2512 ha)

Bližší informace lze nalézt na www.mistoproprrodu.cz a na [facebookovém profilu Místo pro přírodu](#).

PROJEKTY PODPOŘENÉ Z NORSKÝCH FONDŮ

ČSOP zahájil v polovině roku realizaci čtyř projektů podpořených z Norských fondů:

Podpora biodiverzity lesních lokalit prostřednictvím pozemkových spolků – cílem je na 3 lesních lokalitách v péči pozemkových spolků zajistit optimální podmínky pro přežití vzácných druhů rostlin a živočichů, a to především pomocí dosadby cílových druhů dřevin a ochranou výsadeb a zmlazení těchto dřevin před okusem.

Podpora biodiverzity mokřadních lokalit prostřednictvím pozemkových spolků – cílem je na 14 mokřadních lokalitách v péči pozemkových spolků zajistit optimální podmínky pro přežití vzácných druhů rostlin a živočichů. Cestou k tomu je soubor opatření zahrnující zejména údržbu či obnovu bezlesí a zřizování tůní.

Podpora biodiverzity stepních lokalit prostřednictvím pozemkových spolků – cílem je na 12 „stepních“ lokalitách v péči pozemkových spolků zajistit optimální podmínky pro přežití vzácných druhů rostlin a živočichů. Cestou k tomu je soubor opatření zahrnující zejména údržbu či obnovu bezlesí a řídkých prosvětlených porostů dřevin.

Podpora ohrožených druhů epifytických lišejníků v ovocných výsadbách – cílem je stabilizace a udržení 11 ohrožených druhů epifytických lišejníků z Červeného seznamu na 7 vybraných lokalitách ovocných výsadeb. Opatření napomohou i dalším druhům lišejníků, vhodné údržbě bylinného patra a dalším volně žijícím živočichům na těchto lokalitách.

Projekty ČSOP realizuje ve spolupráci s partnerskými organizacemi – pozemkovými spolky. Realizace projektů je do dubna 2024, celkový souhrnný finanční rozpočet projektů je více než 11 mil. Kč.

Národní síť záchranných stanic

Záchrana a pomoc zraněným či jinak handicapovaným volně žijícím zvířatům, ale také osvěta, aby ke zraněním zvířat zaviněným lidmi nedocházelo, to je posláním záchranných stanic. Jejich pracovníci dokážou nejen pomoci zraněnému zvířeti, ale také poradit, jak se zachovat při různých situacích souvisejících s volně žijícími zvířaty, a předat své znalosti a zkušenosti prostřednictvím výchovy a osvěty i těm nejmladším.

Národní síť záchranných stanic, kterou v roce 1998 založil Český svaz ochránců přírody, zajišťuje pomoc volně žijícím zvířatům v nouzi na území celé České republiky. Její součástí bylo v roce 2021 celkem **35 záchranných stanic**. Každá ze sdružených stanic spravuje území, na kterém je nalezeným handicapovaným živočichům povinná poskytnout komplexní péči – první pomoc, zajištění veterinárního ošetření, léčbu a rehabilitaci a v ideálním případě vypuštění zpět do volné přírody. Část živočichů, jejichž návrat do přírody již není možný, slouží k ekologické výchově a osvětě.

V čele programu stojí **Rada Národní sítě záchranných stanic**. V roce 2021 pracovala v tomto složení:

Marta Bryndová (ZS Huslík) – od června
Josef Cach (ZS Pasíčka) – do června

David Číp (ZS Jaroměř) – od června, předseda Rady NSZS
David Fuka (Ministerstvo životního prostředí ČR)
Jakub Hromas (ÚVR ČSOP) – od června
Pavel Křížek (ZS Hrachov) – od června
Karel Makoň (ZS Plzeň) – do června
Jan Nový (ZS Třeboň) – od června
Zbyšek Karafiát (ZS Pavlov) – od června
Karel Kříž (ÚVR ČSOP)
Petr Orel (ZS Bartošovice) – do června předseda Rady NSZS
Zdeněk Soukup (ZS SOOS) – od června
Petr Starý (ZS Kladno) – do června
Lenka Tomášková (AOPK ČR)
Luboš Vaněk (ZS Huslík) – do června

Stanice sdružené v Národní síti záchranných stanic v r. 2021

stanice	provozovatel
Františkovy Lázně – SOOS	Městské muzeum Františkovy Lázně
Bublava	Drosera z.s.
Ostrov	Ostrovský Macík z.s.
Tachov	ZO ČSOP-TOS záchranná stanice v Tachově
Rokycany	ČSOP Rokycany
Plzeň	Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva
Spálené Poříčí	ZO ČSOP Spálené Poříčí
Chomutov	Zoopark Chomutov
Dolní Týnec	Český svaz ochránců přírody ZS Falco
Liberec	Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec – Archa
Kladno	AVES
Velký Chlumeč	ZO ČSOP Velký Chlumeč
Praha	Lesy hl. m. Prahy
Hrachov	Ochrana fauny ČR
Huslík	ZO ČSOP Polabí
Vlašim	ZO ČSOP Vlašim
Makov	ZO 18/02 ČSOP Makov
Rozovy u Temelína	Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou
Klášteřec u Vimperka	Správa NP a CHKO Šumava
Třeboň	Český nadační fond pro vydru
Libštát	ZO ČSOP Křižánky - Jičín
Jaroměř	ZO ČSOP JARO Jaroměř
Vrchlabí	Správa NP Krkonoše
Pasíčka	ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“
Vendolí	ZO ČSOP 50/10 Zelené Vendolí
Pavlov	Pavlov, o. p. s.
Stránské	ZO ČSOP Sovinecko
Ruda	ZO ČSOP Šumperk
Brno	Ptačí centrum o. p. s.
Jinačovice	Zoo Brno a stanice zájmových činností
Buchlovice	ZO ČSOP Buchlovice
Němčice	ZO ČSOP Haná
Rajhrad	Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad
Ornis	Muzeum Komenského v Přerově
Bartošovice	70/02 ZO ČSOP Nový Jičín

Záchranné stanice přijaly v roce 2021 celkem **31 184 zvířat 243 druhů**. Z toho pak bylo 18 660 ptáků, 12 313 savců, 142 plazů a 128 obojživelníků. Kromě toho, nad rámec svých povinností, stanice přijaly celkem 1 791 zdivočelých holubů.

Nejčastěji přijímaným savcem byl ježek západní (3 462 jedinců), z ptáků bylo přijato nejvíce poštolek obecných (2 083).

Ještě v roce 2021 se podařilo vypustit zpět do přírody 13 136 přijatých zvířat (42 %), část živočichů buď ještě zůstala v péči do roku 2021, nebo jejich stav po vyléčení nedovoloval vypuštění zpět do volné přírody, a proto zůstali ve stanici k expozičním účelům. Celkem 11 812 zvířat (38 %) přes veškerou péči uhynulo nebo muselo být utraceno.

Neméně důležitou složkou činnosti záchranných stanic je ekologická výchova. Stanice běžně spolupracují se školami všech stupňů, s domy dětí a mládeže, ekocentry i veřejností. V některých stanicích probíhají odborné pra-

xe studentů středních a vysokých škol. Řada stanic pořádá pro dětské kolektivy a veřejnost akce, jako jsou dny otevřených dveří, Den Země, Den zvířat, Vánoce ve stanici. Velmi oblíbené bývá veřejné vypouštění uzdravených zvířat, pořádané i několikrát do roka, či osvěta prostřednictvím informačních tabulí přímo v areálech záchranných stanic o příčinách zranění. To vše však v důsledku pandemie mohlo probíhat jen velmi omezeně.

Velmi pozitivní ohlasy sklízí aplikace Zvíře v nouzi pro „chytré telefony“, která pomáhá nálezcům volně žijících zvířat v nouzi kontaktovat příslušnou záchrannou stanici, kde se jim dostane odborné rady a zvířeti následně případné pomoci.

Český svaz ochránců přírody získal v roce 2021 na provoz Národní sítě záchranných stanic částku 17 milionů Kč z Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí ČR. Přerozdělené prostředky pokryly asi 1/5 nákladů potřebných na kvalitní činnost záchranných stanic.

ZVÍŘE V NOUZI

Cílem kampaně Zvíře v nouzi je upozornit na náročnost péče o poraněná volně žijící zvířata, a umožnit veřejnosti na péči o zvířata v záchranných stanicích finančně přispět. Dalším cílem kampaně je informovat veřejnost o příčinách poranění zvířat a také snažit se osvětou těmto zraněním předcházet.

Veřejnost může přispívat buď formou darů zaslaných na sbírkový účet 33553322/0800 nebo zasláním dárcovské SMS ve tvaru **DMS ZVIREVNOUZI** na telefonní číslo **87 777**. Dárci mohou jak na účet, tak formou DMS přispívat i přímo konkrétní záchranné stanici. Sběrka se týká pouze záchranných stanic provozovaných neziskovými subjekty.

V roce 2021 dárci sbírky Zvíře v nouzi přispěli na záchranu zvířat celkovou částkou **6 626 663 Kč** (z toho prostřednictvím **DMS 613 241 Kč**).

Jako **poděkování dárcům** i informace z činnosti záchranných stanic jsme zasílali dárcům Dárcovské listy, uspořádali jsme také setkání dárců s návštěvou záchranné stanice – z důvodu protipandemických opatření však bylo setkání pouze jedno – s návštěvou záchranné stanice ve Spáleném Poříčí.

Podrobnosti a potřebné aktuální informace včetně mapy záchranných stanic a kontaktů na ně jsou uvedeny na webu www.zvirevnouzi.cz a na facebookové stránce Zvíře v nouzi.

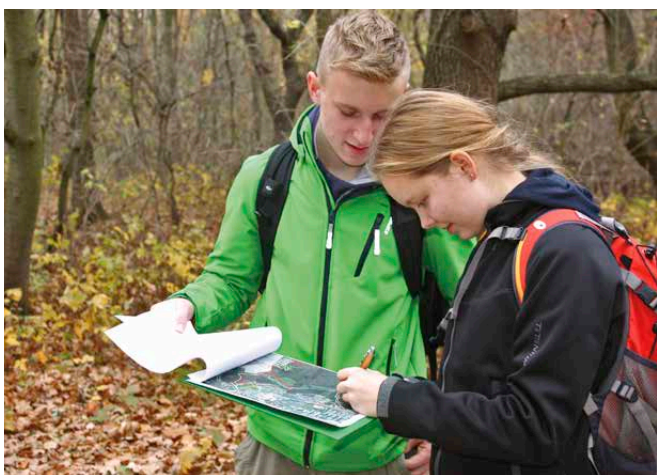

Ekologická výchova

Výchova, osvěta a vzdělávání k pozitivnímu vztahu a porozumění přírodě se zcela samozřejmě prolíná všemi aktivitami ČSOP. U mnohých programů nelze ani určit, zda je jejich prvotním cílem environmentální působení na veřejnost nebo praktická ochrana přírody. Jiné však ČSOP pro splnění toho prvního cíle přímo vytvořil:

EKOCENTRA ČSOP

Ekocentra ČSOP jsou zařízení, která provádějí ekologickou výchovu systematicky a jsou určena primárně pro práci s veřejností. Jsou zřizována základními organizacemi nebo regionálními sdruženími ČSOP. Jejich posláním je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. Mezi hlavní činnosti ekocenter patří spolupráce se školami, organizování akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadství, spolupráce se státní správou a samosprávou aj.

Akreditace Ekocenter ČSOP

Podle charakteru činnosti akreditujeme ekocentra jako osvětové, výukové, vzdělávací nebo poradenské (ekoporadna). Jedno ekocentrum přitom může být akreditováno ve více z těchto činností.

Ekocentrum osvětové – hlavní činností je pořádání akcí pro veřejnost (např. Den Země, Vítání ptačího zpěvu, Setkání s přírodou, Uklidíme svět), přednášky, výstavy, exkurze aj.

Ekocentrum výukové – je specializováno na ekovýchovné výukové programy pro děti a studenty ve školách či dětských oddílech.

Ekocentrum vzdělávací – pořádá semináře, workshopy a školení pro pedagogické pracovníky, zaměstnance veřejné správy, členy neziskových organizací apod.

Ekocentrum poradenské – jedná se o ekoporadnu, kde jsou zodpovídány dotazy a poskytovány konzultace širokému spektru klientů.

V roce 2021 jsme akreditovali těchto **38 Ekocenter ČSOP**:

Název ekocentra	Kraj	Místo působení	Osvětové	Výukové	Vzdělávací	Poradenské
Ekocentrum Radhošť	Z	Rožnov p. Radhoštěm	x			x
Valašské ekocentrum	Z	Valašské Meziříčí	x	x	x	x
Beskydské ekocentrum	MS	Frýdlant n. Ostravicí	x	x		
Bečovská botanická zahrada	K	Bečov n. Teplou	x	x	x	
Šumavské ekocentrum a ekoporadna	JČ	Vimperk	x			x
Stanice ekologické výchovy Ciconia	Ú	Roudnice n. Labem	x			
Ekocentrum ZO ČSOP Buchlovice	Z	Buchlovice			x	x
Ekocentrum ČSOP Klíny	Ú	Klíny	x	x	x	
Ekocentrum ČSOP Kynšpersko	K	Kynšperk n. Ohří	x			
Ekocentrum Klenice	SČ	Mladá Boleslav	x			
Ekocentrum Iris	O	Prostějov	x	x		x
Ekocentrum ČSOP Ostrava	MS	Ostrava	x			
Ekocentrum Huslík	SČ	Poděbrady	x	x	x	x
Dům přírody Poodří	MS	Bartošovice	x	x		x
Ekocentrum Nyctalus	Pr	Praha 10	x	x		x
Poznáním k ochraně	Pr	Praha 8	x			
Centrum ekologické výchovy Rokycany	Pl	Rokycany	x	x		x
Ekocentrum ČSOP Bílé Karpaty	JM	Veselí n. Moravou			x	
Ekocentrum Orlice	KH	Třebechovice p. Orebem	x	x		x
Ekocentrum Strakonice	JČ	Strakonice	x			
Ekocentrum ČSOP Novojičínska	MS	Jeseník n. Odrou	x	x	x	x
Ekocentrum Chodováček	K	Chodov	x	x		
Ekocentrum Malešice	Pr	Praha 10	x			
Podbrdské ekocentrum Fabián	SČ	Příbram	x			
Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	SČ	Vlašim	x	x		x
Dům přírody Blaníku	SČ	Kondrac	x			
Návštěvnické středisko Vodní dům	SČ	Trhový Štěpánov	x	x		
Ekocentrum Radnice	Pl	Radnice	x	x		
Lamacentrum Hády	JM	Brno	x	x		x
Ekocentrum Zelené Vendolí	P	Vendolí	x		x	
Středisko ekologické výchovy MRAVENEK	V	Pelhřimov	x	x		x
Ekologická poradna Veronica	JM	Brno	x			x
Centrum Veronica Hostětín	Z	Hostětín	x	x	x	
Zámecký park	MS	Město Albrechtice		x		
Ekocentrum Podorlicko	P	Česká Třebová	x			
Ekocentrum Spálené Poříčí	Pl	Spálené Poříčí	x	x		x
Ekocentrum Botič – Rokytka	Pr	Praha 10	x			
Dům ochránců přírody	Pr	Praha 4	x		x	x

PRÁCE S DĚTMI A MLÁDEŽÍ V ČSOP

Práce s dětmi a mládeží v ČSOP má mnoho podob a rovin. Nejpodstatnější z nich tvoří činnost oddílů Mladých ochránců přírody, běžně nazývaných „mopíci“. Jsou to kolektivy dětí a mládeže pracující celoročně při jednotlivých základních organizacích ČSOP. Scházejí se pravidelně na schůzkách, pořádají výpravy do přírody, letní i zimní tábory, účastní se různých soutěží a mají řadu dalších rozmanitých aktivit.

Další dětské členy do 18 let máme v ČSOP mimo oddíly MOP – v rodinném a individuálním členství při základních organizacích i ústředí. Tyto děti se zapojují do činnosti základních organizací, kampaní (např. Uklidme svět) a dalších aktivit.

Oddíly mladých ochránců přírody (MOP)

V roce 2021 jsme registrovali **60 oddílů mopíků** s celkovým počtem **1 267 dětí do 18 let**, o které se staralo **361 dospělých vedoucích a 98 instruktorů (15–18 let)**, celkem tedy **1 656 členů** bylo zapojených do oddílové činnosti.

O oddíly mopíků se stará **Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP (SMOP ČSOP)**, které má celorepublikovou působnost a výsadní postavení ve Svazu v oblasti práce s dětmi a mládeží. V roce 2021 SMOP ČSOP řídila **Rada** složená ze **zástupců 24 členských základních organizací z celé ČR** s registrovanými oddíly mopíků. Pro zajištění své činnosti má SMOP ČSOP svou kancelář, která pracovala ve čtyřčlenném složení, ovšem s řadou externích spolupracovníků a dobrovolníků.

Podpora oddílů MOP v ČSOP

Oddílům poskytujeme podporu materiálního i nemateriálního charakteru. Kromě finanční dotace nabízí SMOP ČSOP mopíkům prostřednictvím své kanceláře **celoroční servis: informace, poradenství, pomoc při zajištění činnosti, vzdělávací kurzy, organizace akcí** apod.

I v roce 2021 jsme pořádali pravidelné **kurzy pro vedoucí táborů**, a to kurz hlavní vedoucí tábora (**15 absolventů**), **kurz první pomoci zážitkem** od společnosti ZDrSEM

(**1 absolvent**), **Voyage** – Základní kurz pro začínající vedoucí (**20 účastníků**). Kurz **Vítr do plachet** byl v roce 2021 kvůli protiepidemiologickým opatřením **zrušen**. **15 vedoucích** se v Jizerských horách zúčastnilo také tradičního **Setkání vedoucích**.

Pravidelné **finanční podpory na celoroční činnost** (provoz a nájemné kluboven a materiální vybavení) využilo v roce 2021 **53 oddílů**. **22 oddílů** využilo finanční podporu pro svůj **letní tábor**. Oddíly jsme podporovali i materiálně. V nabídce byly **publikace, hry a další materiály**, ze kterých si vedoucí mohli sami sestavit obsah **balíčku**, který následně obdrželi. Zájem projevilo **40 oddílů**.

Novinkou pro rok 2021 byla podpora z MŠMT **Letní kempy 2021**, která vznikla jako reakce na dlouhodobou izolaci dětí a mládeže v domácím prostředí během pandemie. Celkem se uskutečnilo **17 letních kempů**, kterých se účastnilo **321 dětí**. Do výzvy Letní kempy se zapojilo **12 dětských oddílů MOP** a také **2 ekocentra ČSOP**. Každý Letní kemp měl vlastní zaměření.

Informace o práci s dětmi a mládeží a informační servis pro vedoucí oddílů najdete na webu www.mopici.cz.

SOUTĚŽE PRO DĚTI A MLÁDEŽ

ČSOP dlouhodobě pořádá dvě tradiční celostátní přírodovědně ekologické soutěže. Pro žáky základních škol je to Zlatý list, pro středoškoláky Ekologická olympiáda. Organizaci těchto soutěží má na starosti SMOP.

Zlatý list

Na jaře 2021 proběhl v rámci **49. ročníku** soutěže tzv. Zlatý list v karanténě – on-line podoba soutěže. Celkem bylo vyplněno téměř **1 400 přírodovědných testů**. Po uvolnění restrikcí se podařilo uskutečnit 3 základní kola s celkovým počtem **103 účastníků** a **7 krajských kol**, kterých se zúčastnilo **544 dětí**. Národní kolo se z důvodu protiepidemických opatření neuskutečnilo.

V září se s novým školním rokem 2021/22 rozběhl jubilejní **50. ročník Zlatého listu**. K tomuto výročí vzniklo nové logo. Těžiště průběhu tohoto ročníku bude v roce 2022.

Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.zlatylist.cz.

Ekologická olympiáda

Na jaře byl zakončen **26. ročník Ekologické olympiády** – proběhlo zbývajících **11 krajských kol (242 účastníků)** a ve spolupráci se Správou KRNAP kolo národní, národního kola se zúčastnilo **38 studentů**. Tématem 26. ročníku bylo „**Sucho a klimatické změny**“. **Vítězem se stal tým z Gymnázia Šumperk** z Olomouckého kraje, před druhým **Gymnáziem Jírovceva** z Českých Budějovic, třetí místo obsadil tým z **Gymnázia Budějovická** z Prahy.

Na podzim byl zahájen **27. ročník** s tématem „**Obnova krajiny**“ a uskutečnilo se **9 krajských kol** v následujících krajích: Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský, Olomoucký, Zlínský, Ústecký, Pardubický, Praha a kraj Vysočina. Další kola jsou plánovaná na jaro 2022.

Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.ekolympiada.cz.

Hlavními partnery stěžejních aktivit ČSOP v oblasti práce s dětmi a mládeží byly v roce 2021: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, NET4GAS, s. r. o., Hlavní město Praha, innogy Česká republika a. s., Státní fond životního prostředí a Ministerstvo životního prostředí.

Podrobné informace o práci s dětmi a mládeží v ČSOP najdete v **samostatné výroční zprávě** Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP.

Dunajský umělec

ČSOP (SMOP) byl v roce 2021 nově českým pořadatelem mezinárodní soutěže Dunajský umělec (**Danube Art Master**) v České republice. Tato **výtvarná soutěž**, která se soustředí na povodí Dunaje (ale neomezuje se pouze na něj) děti a žáky motivuje k bližšímu poznání jejich místní (lokální) řeky a jejího okolí, aby se na ni podívaly zblízka, zamyslely se, jak je důležitá pro životní prostředí, a vytvořily v její bezprostřední blízkosti nápadité umělecké dílo. Soutěž byla velmi úspěšná, obdrželi jsme celkem **77 děl** ze **13 škol**.

BLÍŽ PŘÍRODĚ

Cílem společného programu ČSOP a NET4GAS je již od roku 2007 zpřístupňování přírodně zajímavých a cen-
ných míst veřejnosti zábavnou a naučnou formou.

Nové lokality

V roce 2021 jsme ve spolupráci se ZO ČSOP pro veřejnost otevřeli **pět nových lokalit**, mezi které patřily lesní bioto-
py, cenné travní porosty i nově vysázený obecní sad:

Naučná stezka Hněvošický háj – ZO ČSOP Levrekův ostrov

Naučná stezka Chorušická zákoutí – ZO ČSOP Koniklec

Naučná stezka Bělinské údolí – ZO ČSOP Náměštské rybníky

Cesta na Pařezovský kopec – ZO ČSOP Libosváry

Ovocný sad pod Dubinami – ZO ČSOP Velké Popovice

Další podpořené projekty

Podpořeny byly také dva projekty zaměřené na **jedno-
rázové managementové zásahy obnovního charakte-
ru** – vybudování záhytných hrázek na lokalitě **Borecké
tůně** a obnova poutního místa u obce **Vinec**. A dále **pět
rekonstrukcí lokalit**, které byly veřejnosti zpřístupněny
v minulosti. Rekonstrukce spočívají zejména ve **výměně
poškozených informačních panelů, vyčištění graffiti,
výměně či opravě laviček** a podobně.

Detailní informace naleznete na stránkách www.csop.cz
nebo na vlastním webu www.blizprirode.cz.

UKLIÐME SVĚT

Kampaň dobrovolnických hromadných úklidů v roce 2021, po rozvázání spolupráce ze strany spolku Uklidme Česko, pořádal ČSOP opět samostatně pod tradičním názvem Uklidme svět.

V roce 2021 proběhly tradičně dvě hlavní vlny úklidů, hlavním jarním termínem byl **22. duben. 18. září** jsme se pak připojili ke **Světovému úklidovému dni (World Clean Up Day)**, do kterého se ve 133 zemích zapojilo 35 milionů dobrovolníků.

Průběh kampaně byl na jaře zásadně ovlivněn vládními opatřeními v souvislosti s pandemií Covid 19, kdy byl omezen volný pohyb osob a byly zakázány hromadné akce, tedy nemohly se konat ani organizované hromadné úklidy. Připravili jsme v tomto období tematické soutěže pro rodiny a jednotlivce, v nichž se doplňuje sbírání odpadků s různými tématy pozorování přírody. Dobrovolníci tak měli motivaci pro to, aby spojovali své procházky do přírody se sbíráním odpadků. Zároveň jim soutěže poskytovaly možnost získat nové znalosti o přírodě, protože všechny soutěže měly edukativní přesah. Podzimní termín již proběhl bez restriktivních opatření.

Organizátorům úklidů jsme zaslali **materiální pomoc ve formě pytlů a rukavic**, poskytovali jsme jim také **metodickou pomoc**. Cílená péče jak poradenská, tak materiální byla věnována podpoře školních úklidů a akcí dětských oddílů. V Praze jsme dělali i několik konzultací pro pedagogy zajímající se o nový způsob výuky, i pro ty, kteří mají již zkušenost úklidu z minulých let.

I přes všechny obtíže, které letošní ročník Uklidme svět provázely, to byl ročník úspěšný – máme od organizátorů zpětně potvrzeno **604** úklidových akcí, do nichž se zapojilo **21 018 dobrovolníků** (z toho více než **11 tisíc dětí**), kteří uklidili **170 tun odpadu** po celé České republice. Zapojilo se navíc **213 škol a dětských kolektivů**, které si zpestřily svůj běžný program úklidy v jejich okolí.

Další podrobnosti o kampani jsou publikovány na www.uklidmesvet.cz.

Akci významně podpořilo Ministerstvo životního prostředí dotací č. 48/32/21 MŽP ve výši 250 000 Kč. Pro podporu lokální kampaně a podporu dobrovolníků se podařilo získat podporu od Magistrátu hl. m. Prahy ve výši 400 000 Kč. Kampaň dále významně podpořili: DB SCHENKER, DPD, a. s., Albert Česká republika, s. r. o., Kofola Československo, a. s. a další.

VÍKEND PRO PŘÍRODU

Cílem kampaně Víkend pro přírodu je propagace dobrovolnických prací v přírodě a propojení realizátorů prací v terénu s dobrovolníky, kteří na těchto akcích vypomohou.

V roce 2021 proběhl první řádný ročník kampaně Víkend pro přírodu, v rámci něhož se uskutečnilo **45 akcí**, kterých se zúčastnilo **634 dobrovolníků**. Jednalo se o pestrú nabídku akcí, které se nemusí konat nutně o víkend. Během celého roku se střídaly akce kosící, hrabací, sázečí, průběžná péče o pozemky či workshopy – kosení, výuka řezu ovocných stromů apod. Jednotlivé akce jsou zveřejňovány na novém webu www.vikendproprirodu.cz, kde si dobrovolníci mohou najít akcí podle data či místa konání, včetně podrobností a kontaktu na organizátora. Organizace tak mohly snáze propagovat své akce a získat pro ně dobrovolníky, organizátory jsme rovněž motivovali stylovým tričkem kampaně a finančním příspěvkem na zajištění akce.

Akci významně podpořilo Ministerstvo životního prostředí dotací č. 47/32/21 ve výši 151 000 Kč.

ŽIVÁ ZAHRADA

V roce 2021 jsme uspořádali už **18. ročník programu Živá zahrada**. Cílem této akce je formou jednoduché soutěže motivovat veřejnost ke změně péče o zahrady tak, aby na nich mohli žít aspoň někteří volně žijící živočichové.

V předepsaných termínech mají přihlášení soutěžící za úkol pozorovat na svých zahradách předepsané skupiny živočichů. Za pozorování dostávají body a za určitý počet bodů pak obdrží **titul Živá zahrada**. To se v roce 2021 povedlo hned **6 zahradám**, z toho byly **4 zahrady školní!**

Na konkrétních příkladech tak ukazujeme soutěžícím i veřejnosti, jaké prvky na zahradách živočichům škodí i jak málo stačí, abychom divokým zvířatům poskytli bezpečné místo pro úkryt, rozmnožování a potravu. **Soutěže se od jejího počátku zúčastnilo již více jak 2 000 zahrad z celé ČR**, včetně šedesáti zahrad školních. Díky soutěžícím se nám podařilo získat desítky tisíc údajů o výskytu živočichů na zahradách. A i díky práci učitelů také narůstá počet soutěžících v doprovodné zimní výtvarné soutěži. Více informací lze nalézt na www.zivazahrada.cz.

SETKÁNÍ S PŘÍRODOU

Cílem celosvazové kampaně Setkání s přírodou je představit veřejnosti naši práci v terénu. Proto zveme veřejnost do přírody, ukazujeme jí zajímavá místa, vždy zajišťujeme zasvěcené odborné průvodce.

Zájemci tak mohou v atraktivní době navštívit cenné lokality, vidět vzácné rostliny a živočichy, seznámit se s důvody ochrany vzácných či ohrožených míst a druhů. Kampaň probíhá v rozmezí 10 dnů, vždy od druhého pátku měsíce června do neděle následujícího týdne. V roce 2021 jsme zorganizovali 24 vycházek do přírody. Veřejnost se například měla možnost seznámit s vážkami, zažít večer s netopýry u Botiče, projít se kolem rybníků nebo vyrazit na Homoli.

Více informací lze získat na stránkách www.setkanisprirodou.cz.

KONFERENCE S NAŠÍ PŘÍRODOU

ČSOP je každoročně spoluorganizátorem konference Naše příroda, kterou v Olomouci na důležitá ochranná témata organizuje časopis Naše příroda za podpory generálního partnera ČSOP, společnosti NET4GAS. Téma konference pro rok 2021 bylo Rekultivace těžebních prostorů.

LEGISLATIVA

V roce 2021 se v legislativních otázkách Český svaz ochránců přírody věnoval především tzv. **invazní novele zákona o ochraně přírody, novelizaci mysliveckého zákona a rekodifikaci stavebního práva**. Ve spolupráci s dalšími partnery, ať již ze sféry ochrannářských neziskovek (Zelený kruh, Hnutí Duha, Česká společnost ornitologická), vlastnických spolků (Asociace soukromého zemědělství, Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů) či akademické sféry se snažil připomínkováním těchto připravovaných norem i jednáním s politiky ovlivňovat jejich podobu ve prospěch naší přírody a krajiny (omezení škod zvěří při zmlazování lesů, odstranění nesmyslného zařazení vzácných druhů mezi zvěř, maximální zachování vlivu orgánů ochrany přírody a veřejnosti na procesy územního plánování a schvalování staveb...).

Zahraniční spolupráce

LIFEorchids

Od září roku 2018 spolupracuje Český svaz ochránců přírody na evropském LIFE Nature and Biodiversity projektu s názvem LIFEorchids. Jedná se o italský projekt, který je veden univerzitou v Turíně a ČSOP je spolu s italskou nevládní organizací LEGAMBIENTE, univerzitou v Janově, organizací CREA a dalšími partnerem projektu.

Cílem projektu je zlepšení statusu ochrany kriticky ohrožených orchidejí na vybraných stanovištích v severozápadní Itálii, konkrétně na území regionálního parku **Portofino** a regionálního parku **Po a Orba**. V neposlední řadě bude probíhat také přenos výsledků projektu v rámci Itálie, ale i do dalších zemí (**Česká republika**) a propagace mezi odbornou a laickou veřejností. Projekt je plánován na dobu **5 let**.

ČSOP má v projektu na starosti **propagaci** mezi českými i zahraničními odborníky, šíření výsledků mezi laickou veřejností, **výrobu propagačních materiálů pro děti** a případný přenos **výsledků na lokality v ČR**. Protože se Česká republika řadí mezi země s dlouhou tradicí v činnosti pozemkových spolků, jejichž hnutí ČSOP koordinuje, je zde zájem o přenos českých zkušeností v péči o cenná území na projektové lokality.

V roce 2021 se v rámci tohoto projektu konala již třetí **videokonference s odborníky na orchideje a zástupci dalších LIFE projektů**, tentokrát zaměřená na ochranu orchidejí. Pro děti byly vyrobeny další propagační předměty s orchidejovou tematikou – **pexeso** a **samolepky**. Během jara a léta proběhlo celkem **7 botanických exkurzí za orchidejemi** a program byl propagován také formou článků v časopisech **Veronica** a **Krásna našeho domova**.

LIFE ENPLC

Český svaz ochránců přírody je od r. 2020 jedním z partnerů projektu ENPLC. Cílem čtyřletého projektu je rozšířit možnosti ochrany přírody na soukromých pozemcích, zlepšit jejich financování a podpořit zapojení veřejnosti, pokračovat ve vytváření sítě mezi organizacemi a jednotlivci, kteří jsou zapojeni do ochrany přírody na soukromých pozemcích, s cílem vytvořit trvalé správní struktury v Evropě. Projekt ENPLC sdružuje 18 organizací z 11 zemí a je financován Evropskou unií v rámci projektu LIFE.

Všichni partneři projektu se v roce 2021 pravidelně setkávali na **videosestkáních** minimálně 1x za měsíc.

ČSOP je v projektu součástí pracovní skupiny zaměřené na aktivity související s **dobrovolnictvím** a **občanskou vědou**, které probíhají na soukromých pozemcích. V listopadu 2021 proběhl první **webinář „Working with volunteers on private land – How to get started?“**, zabývající se tématem zapojení dobrovolníků na pozemcích soukromých vlastníků. ČSOP se dále zapojuje do programu **velvyslanců ochrany přírody na soukromých pozemcích** (PLC Ambassadors) a dále projektu **testování a implementace věcných břemen** za účelem ochrany přírody.

RESIFARMS (program Erasmus+)

ČSOP je partnerem projektu RESIFARMS v rámci programu Erasmus+ (vzdělávání dospělých), který začal v září 2019 s dobou trvání do konce února 2022.

Hlavním koordinátorem projektu je **Fundació Privada EMYS (Španělsko/Katalánsko)**, dalšími partnery jsou: **Fundatia Adept Transilvania (Rumunsko)**, **Xarxa per a la Conservació de la Natura (Španělsko/Katalánsko)**, **Conservatoire des Espaces Naturels du Languedoc Roussillon Association (Francie)** a **Comitato per le Oasi Wwf Dell'area Fiorentina (Itálie)**.

V roce 2021 se konala **2 mezinárodní projektová setkání** (v Rumunsku a ve Francii), projekt byl **prezentován v září v Moravském krasu**.

Poděkování

**GENERÁLNÍM PARTNEREM ČSOP
BYLA V ROCE 2021 SPOLEČNOST
NET4GAS, s. r. o.**

Partneři programů

Generálním partnerem Národního programu **Ochrana biodiverzity** byly **Lesy České republiky, s. p.**

Generálním partnerem **Národní sítě záchranných stanic** byla společnost **Billa, s. r. o.**

Generálním partnerem programu **Oživení starých odrůd** byl **Nadační fond Sberbank CZ.**

Velmi významnou finanční částkou nás v roce 2021 podpořili

Billa, s. r. o.
pan Hugo
Hlavní město Praha
Lesy České republiky, s. p.
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo životního prostředí
Nadace Ivana Dejmal
Nadační fond Sberbank CZ
Nadační fond Veolia
NET4GAS, s. r. o.
Mattoni 1873, a. s.
RB (Hygiene Home) Czech Republic

Naši činnost v roce 2021 významnou finanční částkou podpořili

100 percent solution
ALPINE PRO, a. s.
Banszelová Hana
Bernat Jan
British American Tobacco, s. r. o.
Doležalová Lenka
Dvořák Jan
ECORETAN, s. r. o.
E.ON Energie, a. s.
Gynekologie MUDr. Emilie M. Kučerová
Hammer Agency Prague, s. r. o.
Husa Tomáš
Hybler Roman
IGM nástroje a stroje, s. r. o.
Jarůšková Monika
Junák – český skaut
Kapavík Tomáš
Komenda Petr
Kremplová Jitka
Krkoška Libor
Laub Mikuláš
Mačugová Dagmar
Makl Petr
MarketingPPC, s. r. o.
MEGABOOKS CZ, s. r. o.
Petrášková Marie
Procházka Milan
QI GROUP, a. s.
Raben Logistic Czech, s. r. o.
Resulta Entero, s. r. o.
Samcová Šárka
Samten Tse Praha, z. s.
Šípková Markéta
Špačková Eva
Zelinková Šárka
Zubaři Bořislavka, s. r. o.
Žárský Petr

Naši činnost v roce 2021 dále podpořily tyto osoby a instituce

Acarinová Berta, ANIMACO, s. r. o., Balážik Jakub, Barko, s. r. o., Bárta Drahomír, Bárta Tomáš, Benda Evžen, Blahutová Martina, Brůčková Helena, Bryndová Eva, Čadek Drahomír, Čapek Ondřej, Čihařová Linda, Damohorský Milan, Data Collect s. r. o., Dýmal Pavel, Favi online, s. r. o., Froňková Zuzana, Fyzioterapie Cimfl, s. r. o., Gregarová Jitka, Hájek Martin, Hakr Tomáš, Haráková Lenka, Haušild Petr, Havránová Monika, Hekrdla Michal, Hireš Ladislav, Hofer Tomáš, Horák Martin, Horká Naďa, Hruza Martin, Hubert Michal, Hýblová Zuzana, J. T. O. System, s. r. o., Janková Jana, Jánošík Jakub, Janušková Daniela, Jirásek Aleš, Jirman Robert, Jirousek Jan, Jírovský Luboš, Johnová Dagmar, Josef Kernal – Izolace, Jursík Jan, Kačerová Iveta, Kára Martin, Kašpírková Michaela, Khýr Bronislav, Komárek Viktor, Kondělka Tomáš, Konečná Alena, Konečný Jan, Kopecký Jiří, Korittová Celie, Košková Bohumila, Koula Václav, Krhovják Marek, Křístek Bronislav, Kučerová Emilie, Kypta Jan, Lepš Jakub, Leszkow Jan, Lišková Martina, Lodní bar, s. r. o., Lovčíková Hana, Lžičar Lukáš, Machovská Ilona, Machovská Věra, Mareš František, Matýs Jiří, Melzer, s. r. o., Michalíček Josef, Miler Jiří, Miškovská Jana, Mohyla Filip, Mrzena Jan, Munich Daniel, Nábělková Jana, OakMed, s. r. o., Opletal Zdeněk, Pabišta Richard, Pazderka Tomáš, Pelcáková Daniela, Pikal, Vojtěch, Počta Tomáš, Pod křídly, s. r. o., PORTA s. r. o., Přichystalová Marie, Rajm Libor, Rybáková Zdeňka, Řezníček František, Sedláčková Jitka, Seňko Ladislav, Sikora Martin, Skrbková Hana, Smolík Jaroslav, Sojka Jindřich, Staněk Petr, Suchá Jana, Suchá Zdeňka, Sukeník Michal, Šejblová Stanislava, Šulc Radek, Švancara Roman, Švarcová Ivana, Talanda Michal, Uldrichová Světlana, Vacková Eva, Vakuum Servis, s. r. o., Vanča Matouš, Vašíček Martin, Vilím Jiří, Vitásek Karel, Vlasák Jakub, Vrána Luděk, Vrbová Monika, Vyhnálek Jaroslav, Wagnerová Eva, Weiner Aleš, Záhorková Adéla, Zouhar Tomáš, Zyková Marie a další

V roce 2021 s námi perfektně spolupracovali:

Agentura ochrany přírody a krajiny
Albert Česká republika
Bartuška Václav
Bayerová Markéta
Botanická zahrada hl. m. Prahy
Buchbauerová Lucie
Bureš Pavel (NPU)
Buzek Zdeněk (Tradiční odrůdy)
Čepelová Barbora (AOPK)
Česká rada dětí a mládeže
Damohorský Milan
DB SCHENKER
DPD.cz - Jakub Madar
Fórum dárců
Hájková Alena
Hlavní město Praha
Hradilák Zdeněk

Hrnčíř Luděk
Chalaš Ivan – firma Ahiprint
Kažmierski Tomáš (MŽP)
Kolouch Ondřej
Kovaříková Dominika
Krása Antonín (AOPK ČR)
Krška Boris (VŠÚO)
Laštuvková Markéta
Maršálek Milan
Meravý Vojtěch (NET4GAS)
Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo životního prostředí
Misterková Dita
redakce časopisu Naše příroda
Nečas Tomáš (MENDELU)
Nováková Sádková Petra (MŽP)
Novotný Miroslav
PROTISK tiskárna
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy
Ptáček Vojtěch
Reš Bohumil
SFŽP
Síbrt Jaroslav
Skalka Michal (KRMAP)
Slabá Petra (LČR)
Sláma Patrik
Správa CHKO Moravský kras
Státní fond životního prostředí ČR
Steklá Dagmar (Městský soud v Praze)
Stloukal Petr (MŽP)
Svoboda Petr
Svobodová Jana (LČR)
Šebek Jaroslav (ASZ)
Šmíd Jiří (Národní muzeum)
Štěpánová Jana, grafické studio RedGreenBlue
Teplanová Barbora (Prime Production Studio s.r.o.)
TIS – nezávislé sdružení přátel přírody
Tomášková Lenka (AOPK ČR)
Uhlíková Jitka (AOPK ČR)
ZdrSem o.s. – první pomoc zážitkem

Všem výše uvedeným osobám a institucím děkujeme!

Hospodaření ČSOP v roce 2021

ROZVAHA k 31. 12. 2021 (v celých tisících Kč)

AKTIVA	Začátek období	Konec období
Dlouhodobý majetek celkem (A.I.+A.II.+A.III.+A.VI.)	41 302	42 918
A I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	323	323
Software	323	323
A. II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	53 843	56 349
Pozemky	29 113	31 595
Stavby	20 325	20 325
Hmotné movité věci a jejich soubory	2 712	2 712
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 693	1 717
A. IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-12 864	-13 754
Oprávký k softwaru	-136	-219
Oprávký ke stavbám	-8 595	-9 285
Oprávký k samostat. hmot. movit. věcem a souborům hmot. movit. věcí	-2 449	-2 533
Oprávký k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-1 684	-1 717
Krátkodobý majetek celkem	17 695	22 090
B. II. Pohledávky celkem	5 016	4 977
Odběratelé	965	1 224
Poskytnuté provozní zálohy	71	1 220
Ostatní pohledávky	87	0
Jiné pohledávky	1 735	1 767
Dohadné účty aktivní	2 158	766
B. III. Krátkodobý finanční majetek celkem	12 263	17 033
Peněžní prostředky v pokladně	15	26
Ceniny	0	55
Peněžní prostředky na účtech	12 248	16 952
B. IV. Jiná aktiva celkem	416	80
Náklady příštích období	66	73
Příjmy příštích období	350	7
AKTIVA CELKEM (A. + B.)	58 997	65 008

PASIVA	Začátek období	Konec období
Vlastní zdroje celkem (A.I.+A.II.)	47 667	51 164
A.I. Jmění celkem	46 834	49 509
Vlastní jmění	45 615	47 419
Fondy	1 219	2 090
A. II. Výsledek hospodaření celkem	833	1 655
Účet výsledku hospodaření	1 100	913
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	-267	742
Cizí zdroje celkem (B.I.+B.II.+B.III.+B.VI.)	11 330	13 844
B.III. Krátkodobé závazky celkem	10 204	11 204
Dodavatelé	335	206
Přijaté zálohy	5 275	6 122
Ostatní závazky	129	5
Zaměstnanci	359	430
Závazky k institucím soc. zabezpečení a veř. zdrav. poj.	200	227
Ostatní přímé daně	57	32
Daň z přidané hodnoty	103	237
Jiné závazky	3 713	3 940
Dohadné účty pasivní	33	5
Jiná pasiva celkem	1 126	2 640
Výdaje příštích období	22	278
Výnosy příštích období	1 104	2 362
PASIVA CELKEM (A + B)	58 997	65 008

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

ke dni 31. 12. 2021 v celých tisících Kč

NÁKLADY	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celk. činnost
I. Spotřeb. nákupy a nakupované služby	3 537	3 369	6 906
Spotřeba materiálu, energie a ostat. neskladovaných dodávek	937	136	1 073
Opravy a udržování	10	93	103
Náklady na cestovné	106	99	205
Náklady na reprezentaci	47	0	47
Ostatní služby	2 437	3 041	5 478
III. Osobní náklady	4 713	1 768	6 481
Mzdové náklady	3 628	1 314	4 942
Zákonné sociální pojištění	1 066	454	1 520
Zákonné sociální náklady	19	0	19

IV. Daně a poplatky	71	1	72
Daně a poplatky	71	1	72
V. Ostatní náklady	22 221	0	22 221
Odpis nedobytné pohledávky	3	0	3
Kurové ztráty	2	0	2
Dary	68	0	68
Jiné ostatní náklady	22 148	0	22 148
VI. Odp., prod. maj., tv. a použ. rezerv	852	107	959
Odpisy dlouhodobého majetku	852	38	890
Prodaný materiál	0	69	69
VII. Poskytnuté příspěvky	11	17	28
Poskytnuté člen. přísp. a přísp. zúčt. mezi organiz. složkami	11	17	28
NÁKLADY CELKEM	31 405	5 262	36 667

VÝNOSY	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celk. činnost
I. Provozní dotace (B.I.1.)	27 803	0	27 803
Provozní dotace	27 803	0	27 803
II: Přijaté příspěvky (B.II.2. až B.II.4.)	3 512	17	3 529
Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	0	17	17
Přijaté příspěvky (dary)	2 280	0	2 280
Přijaté členské příspěvky	1 232	0	1 232
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	452	5 129	5 581
IV. Ostatní výnosy (B.IV.5. až B.IV.10.)	551	47	598
Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	8	0	8
Zúčtování fondů	488	0	488
Jiné ostatní výnosy	55	47	102
V. Tržby z prodeje majetku (B.V.11. až B.V.15.)	0	69	69
Tržby z prodeje materiálu	0	69	69
VÝNOSY CELKEM	32 318	5 262	37 580
Výsledek hospodaření před zdaněním	913	0	913
Výsledek hospodaření po zdanění	913	0	913

Summary

Czech Union for Nature Conservation (ČSOP) is the largest environmental non-governmental organization in the Czech Republic. Since its establishment in 1979, ČSOP has brought together people interested in nature conservation and environmental issues as well as cultural heritage preservation. In the year 2021 the union included 310 registered local chapters throughout the territory of the country and totally 6634 members.

Preservation and restoration of biodiversity, management of rare biotopes and conservation of threatened plant and animal species are all part of the Union's mission. In the year 2021 ČSOP supported 169 of smaller projects on the biodiversity conservation implemented by local chapters of the Union and other civic associations.

In 1998 ČSOP's a Place for Nature program picked up a pre-1950 tradition and initiated a land trust movement in the Czech Republic. In 2021 the Land Trust Council granted accreditation to 67 land trusts, which employ long-term property rights (ownership, long-term lease or legal burden) for the aims of natural and cultural heritage conservation.

ČSOP has been running a National Network of Handicapped Wildlife Stations, covering virtually the entire territory of the Czech Republic since 1998. The National Network of Rescue Centers program coordinates the activity of 35 centers providing care to injured or otherwise handicapped wild animals found by the general public. Stations took in 31 184 animals in the year 2021. 42 % of the accepted animals were released back into the wild.

ČSOP raises the environmental awareness of the public mainly through its 38 environmental centers. Next to other activities, these „eco-centers“ run environmental awareness campaigns, organize lectures, discussion meetings, provide up-to-date information on the

environment, hands-on conservation work for volunteers and educational programs for schools.

Systematic work with children and young people is an integral part of the CSOP activity. Most of the children and members below 18 years in ČSOP are involved in 60 Young Environmentalist groups with year-round extra-curricular activities, including weekly meetings, weekend outings and summer camps.

ČSOP publishes a variety of printed materials, such as informational brochures, educational leaflets or specialized handbooks in ČSOP's methodological series. The membership magazine Beauty of Our Homeland comes out twice a year. Many publications and materials are published also by various local chapters of the Union.

In 2021 ČSOP continued to be a member organization of IUCN and UNEP National Committee for the Czech Republic. ČSOP as a whole, as well as many of its local chapters cooperate with various conservation-oriented organizations in other countries.

The income managed by the Central Executive Council of ČSOP in the year 2021 totaled 37,58 million Czech crowns; its expenditure totaled 36,67 million Czech crowns. ČSOP's Association of Young Environmentalists (SMOP ČSOP) which is in charge of the activities for children and youth, and ČSOP's local chapters (ZO ČSOP) have separate budgets.

Zusammenfassung

Der Tschechische Bund für Naturschutz (Český svaz ochránců přírody, ČSOP) ist ein Verein und Verband, deren Mitglieder das Interesse verbindet, für Umwelt und Naturschutz aktiv zu werden. Der ČSOP wurde 1979 gegründet, im Jahr 2021 umfasste er 310 lokale Mitgliedsgruppen aus ganz Tschechien. 6634 Mitglieder, Erwachsene und Kinder, sind im ČSOP registriert.

Die Erhaltung und Wiederherstellung von Biodiversität, die Pflege wertvoller Biotope und der Schutz bedrohter Pflanzen- und Tierarten sind die besonderen Anliegen des Verbandes. Im Jahr 2021 wurden mit dem Programm zum Schutz der Artenvielfalt (Ochrana biodiverzity) 169 Projekte von Mitgliedsgruppen und anderen Vereinen unterstützt.

Das Ziel des Programms Ein Platz für die Natur (Místo pro přírodu) ist der Schutz wertvoller Standorte. Der ČSOP strebt den Erwerb von langfristigen Rechten an solchen Standorten an. Diese Tätigkeit ermöglicht es, mittels örtlicher Grundstücksvereine diese Standorte zu kaufen oder besser zu pflegen. Dabei arbeitet der ČSOP mit verschiedenen anderen Organisationen zusammen. Im Jahr 2021 waren 67 Grundstücksvereine akkreditiert.

Im Rahmen des Programms Nationales Netzwerk der Wildtierrettungsstationen koordiniert der ČSOP 35 Wildtierstationen, die für verletzte und behinderte Wildtiere sorgen und sie auf die Rückkehr in die freie Natur vorbereiten. Das Netzwerk deckt ganz Tschechien ab. 31 184 Tiere wurden im Jahr 2021 in die Rettungsstationen gebracht, mehr als die Hälfte konnte wieder in die Freiheit entlassen werden.

Im Bereich Umweltbildung informiert der ČSOP die Öffentlichkeit über Inhalte seiner Arbeit und verbreitet Informationen über den Zustand von Natur und Umwelt. Schwerpunkte der Tätigkeit der 38 Ökozentren des ČSOP

sind Zusammenarbeit mit Schulen, Veranstaltungen für die Öffentlichkeit und das Durchführen von Wettbewerben und geführten Exkursionen in die Natur.

Die systematische Arbeit mit Kindern und Jugendlichen ist ein fester Bestandteil der Vereinstätigkeit. Der ČSOP hat zurzeit 60 Gruppen junger Naturschützer (im Alter bis 18 Jahre). In diesen Gruppen finden ganzjährig regelmäßige Treffen sowie Wochenendveranstaltungen und Ferienlager statt. Die Gruppen widmen sich einem breiten Tätigkeitsspektrum, manche sind eher fachlich ausgerichtet, bei anderen steht der Aufenthalt in der Natur im Mittelpunkt.

Der ČSOP publiziert eine Reihe eigener Schriften, von Infobroschüren und Infoblättern bis hin zu Fachliteratur und Methodischen Anleitungen. Halbjährlich erscheint das MitgliederMagazin Die Schönheit unserer Heimat (Krása našeho domova). Eine Vielzahl weiterer Publikationen wird von den Ortsgruppen herausgegeben.

Der ČSOP ist Mitglied des IUCN und Gründungsmitglied des Tschechischen Nationalkomitees für das Umweltprogramm der Vereinten Nationen (UNEP).

Die Einkünfte des Zentralen Exekutivrates des ČSOP betragen im Jahr 2021 37,58 Mill. CZK, die Ausgaben 36,67 Mill. CZK. Der Verbandsteil Junge Naturschützer, der die Aktivitäten für Kinder und Jugendliche koordiniert, sowie die Mitgliedsgruppen haben eigene Budgets.

Obsah

Kdo jsme	1
Rok s Covidem	1
Rok vážek	2
Členové, základní organizace a jejich činnost	3
Spolková činnost	6
Setkání členů a přátel ČSOP	6
Zelená karta ČSOP	6
Krása našeho domova	6
Vedení ČSOP	7
Ochrana biodiverzity	9
Oživení starých odrůd ovocných dřevin	11
Naše mokřady	12
Pozemkové spolky	13
Akreditace	13
Podpora pozemkovým spolkům	15
Místo pro přírodu	16
Projekty podpořené z Norských fondů	16
Národní síť záchranných stanic	17
Zvíře v nouzi	20
Ekologická výchova	21
Ekocentra ČSOP	21
Práce s dětmi a mládeží v ČSOP	23
Soutěže pro děti a mládež	24
Blíž přírodě	25
Uklidíme svět	26
Živá zahrada	27
Setkání s přírodou	28
Konference s Naší přírodou	28
Legislativa	28
Zahraníční spolupráce	29
LIFEorchids	29
RESIFARMS (program Erasmus+)	30
LIFE ENPLC	30
Poděkování	31
Hospodaření ČSOP v roce 2021	33
Rozvaha k 31. 12. 2021	33
Výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2021	34
Summary	36
Zusammenfassung	37

Výroční zprávu ČSOP 2021 vydal v roce 2022 Český svaz ochránců přírody.
T: 222 516 115, E: info@csop.cz, www.csop.cz. Fotografie: archiv ČSOP.
Grafická úprava a sazba: **RedGreenBlue**, Jana Štěpánová.
ISBN 978-80-86770-68-0

Blíž přírodě

Rozvíjíme společensky odpovědnou politiku ochrany přírody s ohledem na současné a budoucí generace.

- Jsme jedním z největších firemních dárců v oblasti ochrany přírody v České republice.
- Podílíme se na zpřístupnění přírodně cenných lokalit po celé České republice.
- Pomáháme budovat naučné stezky, vyhlídky, pozorovatelny, posezení nebo interaktivní a hrací prvky v přírodě.
- Přispíváme k obnově původních ekosystémů a ochraně ohrožených rostlin a živočichů.
- Podporujeme environmentální výchovu a informovanost o ochraně přírody.
- Jsme generálním partnerem Českého svazu ochránců přírody a pomáháme projektům, pro které motto Blíž přírodě je významnou součástí trvale udržitelného rozvoje.

Pojďte s námi do přírody na www.blizprirode.cz

Národní program

Ochrana

biodiverzity

Český svaz ochránců přírody každoročně finančně podpoří více než 150 projektů zaměřených na praktickou ochranu biodiverzity České republiky a její propagaci. biodiverzita.csop.cz

Generální partner
programu
Ochrana biodiverzity

Generální partner
Českého svazu
ochránců přírody

Ministerstvo životního prostředí

